

# Bestuurlijke dilemma's rond nieuwe regels



Tekst Ingrid de Moel, Bouwstenen voor Sociaal

Tijdens de bestuursconferentie over “Gezonde wijken, voorzieningen en vastgoed”, die op 30 maart 2012 door het MFA lab en Bouwstenen voor Sociaal werd georganiseerd, werden de bestuurlijke dilemma's rond voorzieningenplanning op een rijtje gezet. Ga je voor schaalgrootte en efficiëntie of is de menselijke maat het criterium? Focus je op

problemen en de probleemgroepen of zoek je breder naar oplossingen en vragen uit de markt en neem je bij de uitwerking ook meteen de probleemgroepen mee. Kies je voor een benadering gebaseerd op logica of veiligheid, gestuurd vanuit de linkerhersenhalve, of op een benadering van verbeelding en risico nemen, gestuurd vanuit de rechterhersenhalve.

Linkerhersenhalve (logica en veiligheid)	Rechterhersenhalve (verbeelding en risico nemen)
Schaalgrootte en efficiëntie	Menselijke maat en effectiviteit
Budgetgedreven: problemen aanpakken met de middelen die in kader van decentralisaties beschikbaar zijn / komen.	Waardegedreven: waarde creëren waarvoor burgers, bedrijven en fondsen willen betalen, in aanvulling op beschikbare budgetten.
Focussen op problemen: gerichte en selectieve aanpak van problemen en probleemgroepen. De lokale overheid als regisseur van beleid én uitvoering: gemeente die gericht stuurt, oplossingen kiest en die oplossingen doorvoert.	Energie centraal stellen: aansluiten bij dromen en daadkracht van mensen; probleemgroepen daarin 'meenemen'. De lokale overheid alleen als beleidsregisseur: gemeente die terughoudend is, kaders benoemt en faciliteert.
Aanspreken op eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven: wat worden ze geacht zelf te doen.	Inspelen op ambities van burgers en bedrijven; welke mogelijkheden zien burgers in de wijk? Wat ondernemen ze (al)?
Voorkomen van uitsluiting van doelgroepen die 'niet makkelijk liggen' in de wijk (verslaafden, dak- en thuislozen).	Uitgaan van insluiting; burgers (coöperatieven) en bedrijven nemen 'moeilijke' doelgroepen mee in hun activiteiten.
Realiseren van werk voor mensen met een beperking door taken te privatiseren Afspraken maken over het in dienst nemen van mensen met een beperkte loonwaarde.	Benutten publieke en maatschappelijke taken in de wijk om mensen uit de omgeving in staat te stellen loonwaarde te realiseren en te participeren in wijkgebonden arbeid.
Positiemacht is noodzakelijk om bepaalde doelen te bereiken en opgebouwde competenties te beschermen.	Samenwerking is cruciaal om een passende aanpak en nieuwe verbindingen tot stand te brengen.
Planning van multifunctionele accommodaties om samenwerking en ketenvorming mogelijk te maken.	Loslaten van vastgoed; burgers en bedrijven zoeken elkaar op binnen bestaande accommodaties (er is vastgoed genoeg!).
Betrokken partijen richten beheerstichting op voor samenwerking en afstemming van beheer en exploitatie.	Lokale ondernemers zorgen voor gastvrije plekken waar burgers en bedrijven elkaar kunnen ontmoeten en waar ze 'zaken' kunnen doen.

Nieuwe regels rond passend onderwijs, werk, inkomen, zorg en begeleiding, de zogenaamde Bestuurlijke decentralisaties, plaatsen bestuurders voor een herbezinning op eerder gemaakte keuzes rond maatschappelijke voorzieningen. Wat doen we zelf en wat laten we aan burgers en de markt.

Deze dilemma's vertalen zich ook door naar maatschappelijk vastgoed. Ga je meer regie voeren om via het accommodatiebeleid te sturen op samenwerking en ketenvorming of laat je ook de accommodaties over aan burgers en de markt? Stuur je op diensten of op de infrastructuur en het vastgoed.

### Minder instituties, meer burger en marktwerking



Pierre Sponselee, directeur/bestuurder van woningcorporatie Woonwaard Alkmaar, pleit voor deregulering en minder institutionele bemoeienis: *“Hoe geef je de wijk terug aan de bewoners? Stel locaties ter beschikking, zoals een*

*kinderboerderij of leegstaande basisschool. Censureer bewoners niet met wetgevingen, procedures of uitgangspunten van gemeentelijk welzijns- of corporatiebeleid. Geef ze een kans. Wat wij hebben neergezet, was en is ook geen garantie voor succes. Een goed vangnet voor hen die het niet redden, blijft nodig. Maar dat zijn er minder dan we denken.”* Gon Mevis van de Twern, organisatie voor maatschappelijke diensten in de regio Tilburg, vult aan: *“Burgers hebben niet gevraagd om de vele loketten en afzonderlijke voorzieningen voor aparte probleemgroepen. Het kan goed werken om de burger en zijn eigen vermogen centraal te stellen. Kan hij het niet zelf, dan wellicht met hulp van familie dan wel buurtbewoners. Pas als laatste middel worden voorzieningen(buiten de driehoek)*

## “Burgers hebben niet gevraagd om de vele loketten en afzonderlijke voorzieningen voor aparte probleemgroepen.”

*aangesproken. Organisaties moeten niet op problemen blijven hangen maar juist leren kijken naar kansen en denken als ondernemers.”*

Met enig cynisme sprak de filosoof Hans Achterhuis in 1979 over de “markt voor welzijn en geluk”. Die markt zal als gevolg van de decentralisaties verder tot ontwikkeling komen. Er ontstaat een groot speelveld waar uiteenlopende spelers, professionals maar ook burgers, zich aanbieden als maatschappelijke dienstverlener. Iedereen zal zoeken naar de rol die hem het beste past. De uitkomst is ongewis, maar wij vermoeden: minder instituties, meer burger en marktwerking. ◀

### Over het MFA Lab

Het MFA Lab is een platform voor het ontwikkelen van formules en instrumenten voor de exploitatie van multifunctionele centra. Kernwaarden zijn gastvrijheid, ondernemerschap en verbinding met de wijk. Het lab is in 2009 gestart door Tom de Haas en Marc van Leent. Zomer 2012 zal MFA Lab opgaan in het Bouwstenen voor Sociaal, platform voor maatschappelijk vastgoed. Zie voor meer informatie: [www.mfa-lab.nl](http://www.mfa-lab.nl).